Crowe | Accountants & Advies

Samen naar een hoger niveau.

Audit *à la Crowe*

Accountantsverslag

Gemeente Reusel-De Mierden

16 juni 2025

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Reusel-De Mierden
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 11
5540 AA Reusel

Eindhoven, 16 juni 2025

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2024**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 van de Gemeente Reusel-De Mierden.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in december 2024 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2025 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de wethouder Financiën en medewerkers team Concern en Control. Wij zullen dit verslag toelichten aan de auditcommissie.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente Reusel-De Mierden voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

ValidSigned by H.A.C.M. Vissers RA MSc
on 16-06-2025

H.A.C.M. Vissers RA MSc
Extern accountant

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 4

2. Ons oordeel 7

3. Bevindingen jaarrekening 2024
   1. Rechtmatigheid 10
   2. Grondexploitaties 13
   3. Voorzieningen groot onderhoud 15
   4. Sociaal domein 17
   5. Overige bevindingen 18

4. Overige aspecten 20

5. Bijlages 22
   1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa
   2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Totaal aantal pagina’s: 25

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting - oordeel

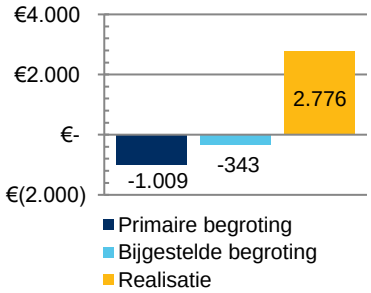
Ons oordeel				
Onderwerp	**Goedkeurend**	**Afkeurend**	**Anders**	**Toelichting**
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2024 geeft een **getrouw beeld** van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	**Geen bevindingen**	**Wel bevindingen**	**Anders**	**Toelichting**
Rechtmatigheids-verantwoording	-	-		Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een **getrouw beeld** geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtmatigheid en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Omdat de gekwantificeerde onrechtmatigheden van € 2,5 mln hoger zijn dan de vastgestelde tolerantiegrens, nemen wij in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording, zoals opgenomen in de jaarrekening, **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**
SiSa-bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. Op grond hiervan melden wij dat **geen fouten en/of onzekerheden** zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

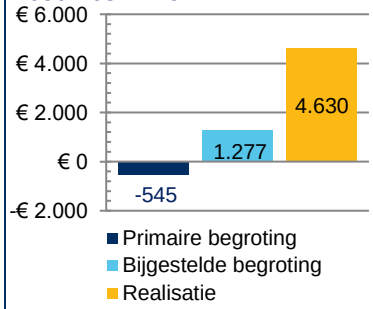
1. Samenvatting - financiële analyse

Financiële analyse 2024

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

In de **primaire begroting** werd uitgegaan van een negatief resultaat vóór mutatie reserves van € 1,0 mln. Daarnaast werd er voor diverse lasten dekking uit de reserves begroot, waardoor de primaire begroting na mutatie reserves sloot met een resultaat van € 0,5 mln negatief. Gedurende het jaar is dit resultaat met € 1,8 mln positief bijgesteld, met name door een hogere algemene uitkering en een verwacht voordeel op de opvang van Oekraïners.

Het **gerealiseerde resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 4,6 mln positief. Dit is € 3,3 mln hoger dan opgenomen in de bijgestelde begroting. De belangrijkste mutaties van het resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting betreffen:

- Lagere verliesvoorziening grondexploitatie Kleine Hoeven + € 3.027.000 (programma 3)
- Verkoop agrarische gronden uit stille reserve + € 1.455.000 (programma 3)
- Hogere algemene uitkering + € 318.000 (programma 0)
- Hogere dotatie pensioenvoorziening -/- € 612.000 (programma 0)
- Hogere uitgaven Wmo en Jeugdwet -/- € 584.000 (programma 6)
- Hogere uitgaven riolering -/- € 295.000 (programma 7)

In de resultaatanalyse valt ons het volgende op:

- er is sprake van een aantal grote incidentele voordelen (bijvoorbeeld lagere verliesvoorziening Kleine Hoeven). Anderzijds is er sprake van fors hogere lasten binnen het sociaal domein die waarschijnlijk een structureel karakter hebben.
- een aantal voor- en nadelen (bijvoorbeeld voordeel verkoop agrarische gronden en hogere uitgaven riolering) waren reeds eerder in het jaar bekend, maar hebben niet geleid tot een begrotingswijziging.

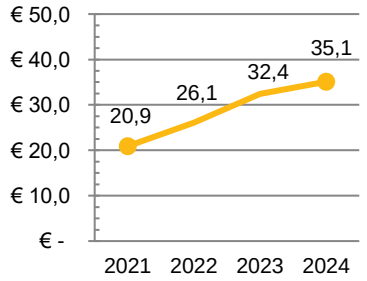
Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De meerjarenbegroting 2025-2028 is sluitend voor boekjaar 2025. Voor de daaropvolgende boekjaren is dit (nog) niet het geval. De effecten van de wijziging in de algemene uitkering uit de voorjaarsnota dienen nog te worden doorgerekend.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

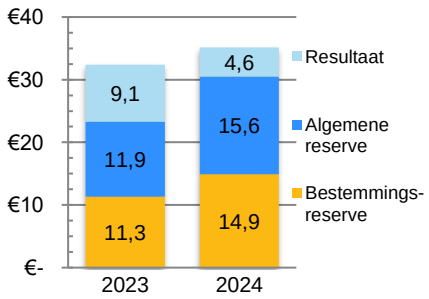
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

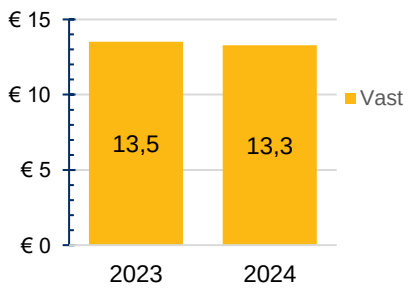
Eigen vermogen in € mln

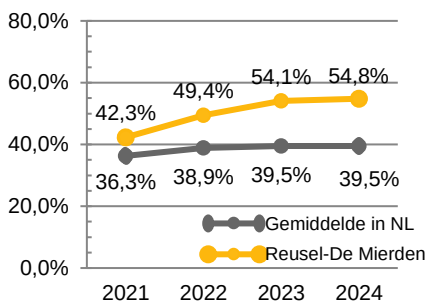
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe met € 2,7 mln en bedraagt € 35,1 mln eind 2024. De algemene reserve is toegenomen met € 3,7 mln als gevolg van de resultaatbestemming 2023. De **toename van bestemmingsreserves** (€ 3,6 mln) betreft vooral de dotatie aan Huisvesting bijzondere doelgroepen (€ 2,9 mln), Afschrijving nieuwe Kei (€ 0,8 mln) en Bereikbaarheidsagenda (€ 0,7 mln).

De **solvabiliteit** van de gemeente neemt toe en bedraagt 54,8% eind 2024. Dit ligt boven het landelijke gemiddelde. In 2024 is een nieuwe lening aangetrokken van € 5,0 mln voor de financiering van MFA de Kei en de grondexploitaties. De **externe financiering** (vast en kortlopend) is afgenomen als gevolg van de aflossingen en bedraagt eind 2024 € 13,3 mln. Per eind 2024 is de beschikbare liquiditeit afgenomen tot € 1,5 mln (2023: € 4,0 mln).

De **weerstandscapaciteit** van de gemeente is gebaseerd op de algemene reserves (na voorstel resultaatbestemming 2024) en bedraagt € 20,2 mln. De weerstandscapaciteit is ruim voldoende om de risico's (€ 4,2 mln) te kunnen dekken. In 2024 zijn de gekwantificeerde risico's geactualiseerd en dit heeft geresulteerd in een toename van de benodigde weerstandscapaciteit (€ 0,5 mln), door met name een hoger risico voor grondexploitaties. De komende jaren staan enkele grotere **projecten** gepland, waaronder Centrumplan Reusel en grondexploitaties Kleine Hoeven en Hart van Reusel. Wij adviseren de gevolgen van deze projecten op de financiële positie en risico's te monitoren.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie</td><td>Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties gebaseerd op het controleprotocol en wettelijke voorschriften. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.
<table>
<tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr>
<tr><td>Fouten</td><td>1% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 64.141.000</td><td>€ 641.000</td></tr>
<tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 64.141.000</td><td>€ 1.923.000</td></tr>
<tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>Controleprotocol</td><td>-</td><td>€ 50.000</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Controleverschillen</td><td>In de jaarrekening 2024 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.
<table>
<tr><th>Omschrijving</th><th>Omvang fout</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwijzing</th></tr>
<tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 95.000</td><td>3.4</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>-</td><td></td><td>€ 95.000</td><td></td></tr>
</table></td></tr>
</table>

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, **verenigbaar is met de jaarrekening**. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Optimalisatie financiële verantwoording	Ten aanzien van de financiële verantwoording (begroting, bestuursrapportages en jaarrekening) merken wij in navolging van voorgaande jaren op dat deze niet altijd optimaal inzicht verschaft in de exploitatie. We hebben geadviseerd om de toelichting inzake de verschillen tussen begroting en realisatie aan te scherpen om het inzicht te verbeteren. Daarnaast worden begrotingswijzigingen administratief niet volledig doorgevoerd. Voor bijvoorbeeld een onttrekking uit reserves ter dekking van hogere lasten is wel de onttrekking begroot maar niet de hogere lasten.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en **schattingen en veronderstellingen** maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.2); • De waardering van voorzieningen, in het bijzonder de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.3); • De financiële verwerking van uitkomsten van lopende juridische procedures; • De waardering van de personele voorzieningen. In het kader van de voorziening pensioenrechten wethouders merken wij op dat de financiering van deze pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP. Het af te storten bedrag van de gemeente komt mogelijkerwijs niet overeen met de huidige voorziening. • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • GR Participatiebedrijf KempenPlus: bijdrage € 4,3 mln • GR Samenwerking Kempengemeenten: bijdrage € 3,7 mln • Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant: bijdrage € 0,9 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2024 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. Wij wijzen u verder op het volgende zaken: • Ten aanzien van uw deelname aan de GR Kempisch bedrijvenpark (KBP) merken wij op dat de eindverantwoording is opgesteld. Als gevolg hiervan heeft uw gemeente een slotuitkering van € 205.000 in de jaarrekening van 2024 verantwoord. In 2025 zal de definitieve uitkering volgen. • De GRSK houdt geen eigen weerstandvermogen aan. Dit betekent dat zij bij uw gemeente aanspraak zal doen voor toekomstige risico's en verliezen. Het negatieve resultaat over 2024 is verwerkt binnen uw jaarrekening. • De kosten voor de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost gaan de komende jaren omhoog. Bovendien is daar beperkt weerstandsvermogen beschikbaar om hogere kosten en risico's op te vangen. Wij adviseren dit goed te monitoren.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij **geen significante tekortkomingen** in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van de processen die met name toezien op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle - in het bijzonder de aanbestedingsrechtmatigheid - en de onderhoudsplannen. Wij constateren dat hiervoor in de organisatie aandacht is en de eerste verbeterslagen zijn doorgevoerd.
SiSa-bijlage	De **SiSa-bijlage** en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De tabel in de bijlage voor 'fouten en onzekerheden' kunt u gebruiken voor het aanleveren van gegevens aan het CBS.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Algemeen

Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college B&W verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de algehele kaders (bijvoorbeeld de kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door de raad (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 2% (zijnde € 1.283.000) voor de rechtmatigheidsverantwoording zelf en een rapporteringsgrens van € 50.000 voor afwijkingen die in de paragraaf bedrijfsvoering gemeld dienen te worden.
Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat eventuele rechtmatigheidsafwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) geïnspecteerd en de ingenomen standpunten getoetst.

Criteria

Het college is van mening dat er onrechtmatigheden zijn begaan boven de tolerantiegrens. Hiermee is er onrechtmatig gehandeld binnen de kaders. Zie onderstaand de gemelde onrechtmatigheden:

Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel
Voorwaardencriterium	€ 1.538.000	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia
Begrotingscriterium	€ 7.748.000	€ 5.483.000	Akkoord, zie toelichting volgende dia
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord, geen onrechtmatigheden geconstateerd
Totaal rechtmatigheidsoordeel	**€ 9.286.000**	**€ 5.483.000**	

Onze verklaring

Ons inziens zijn bovenstaande afwijkingen tot stand gekomen binnen de spelregels en zijn ze op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij kunnen ons vinden in de argumentatie waarom de afwijkingen op het begrotingscriterium als acceptabel zijn benoemd. De bijbehorende toelichtingen (vooral de paragraaf bedrijfsvoering) geven het gewenste inzicht. Omdat de niet acceptabele afwijkingen hoger zijn dan de vastgestelde tolerantiegrens, nemen wij in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)	
Voorwaarden criterium	Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Hieruit volgen onrechtmatigheden ter grootte van **€ 1,5 mln**. Wij zijn het eens met de getrokken conclusies en de opgenomen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering Wij merken hierbij verder nog het volgende op: • Opvang asielzoekers (€ 0,8 mln): de kosten voor huisvestiging van Oekraïners overschrijden de Europese aanbestedingsdrempel maar zijn niet Europees aanbesteed. Derhalve zijn deze kosten voor 2024 (€ 288.000) als onrechtmatig aangemerkt. De gemeente heeft daarnaast een inschatting gemaakt van de kosten in 2025 voordat de Europese aanbesteding is afgerond. Deze bedragen € 515.000 tot en met april 2025. • Ingenieursdiensten (€ 0,6 mln): voorgaand jaar is er reeds een onrechtmatigheid geconstateerd inzake de ingenieursdiensten. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming van de kosten aanzienlijk lager is dan de realisatie. Derhalve zijn de kosten in 2024 (€ 545.000) en een inschatting van de kosten in 2025 (€ 13.000) aangemerkt als onrechtmatig. De nieuwe Europese aanbesteding is ingepland door de externe inkooporganisatie maar deze is nog niet opgestart. • Maaien van sloten en bermen (€ 0,1 mln): de kosten voor het maaien van sloten en bermen overschrijd de Europese aanbestedingsdrempel maar zijn ten onrechte niet Europees aanbesteed. Derhalve zijn de kosten boven deze drempel aangemerkt als onrechtmatig. Inmiddels is hiervoor een nieuwe Europese aanbesteding opgestart.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)

Begrotings-criterium

Voor dit criterium is aangesloten bij de Kadernota Rechtmatigheid 2024 (zie schema hiernaast), de financiële verordening en het controleprotocol inclusief normenkader.

Op basis hiervan constateert het college per programma het volgende:

- Op acht programma's zijn lastenoverschrijdingen geconstateerd ten opzichte van de bijgestelde begroting van totaal € 6,1 mln. Dit wordt veroorzaakt door hogere lasten Wmo en Jeugdzorg, grondexploitaties, riolering, afboeking oude bibliotheek, dotatie Appa-pensioen en terugbetaling specifieke uitkeringen. Voor een deel van deze lasten is sprake van wettelijke bepalingen, open-einde regelingen en compenserende baten waardoor deze overschrijdingen als acceptabel zijn aangemerkt. Op twee programma's is de dekking vanuit de reserve wel begroot maar zijn de hogere lasten niet begroot. Het college heeft deze aangemerkt als rechtmatig maar hiervoor is geen beleid opgesteld. Deze overschrijdingen bedragen € 576.000. In totaliteit is € 629.000 als niet-acceptabel aangemerkt.
- Er zijn overschrijdingen van investeringskredieten van € 193.000 aangemerkt als onrechtmatig.
- De overige afwijkingen ('de financiële voordelen') zijn op één programma niet tijdig gemeld en daarmee is € 1,4 mln als onrechtmatig verantwoord. Dit ziet toe op de verkoop van agrarische gronden op basis van een collegebesluit welke niet tot een begrotingswijziging heeft geleid.

Ondanks dat wij bovenstaande werkwijze kunnen volgen, blijkt dit niet eenduidig uit de gemaakte afspraken met de raad. Om die reden vragen wij aan de raad om met bovenstaande werkwijze in te stemmen bij de vaststelling van de jaarrekening. Pas daarna kunnen wij formeel onze verklaring verstrekken. Wij adviseren aanvullend om de specifieke spelregels in de toekomst te evalueren en eenduidig vast te leggen om discussie te voorkomen. Daarnaast hebben wij geadviseerd om het budgetbeheer met name rondom het sociaal domein en monitoring van baten zoals incidentele grondverkopen aan te scherpen zodat eventuele mee- en tegenvallers eerder tussentijds kunnen worden verwerkt.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

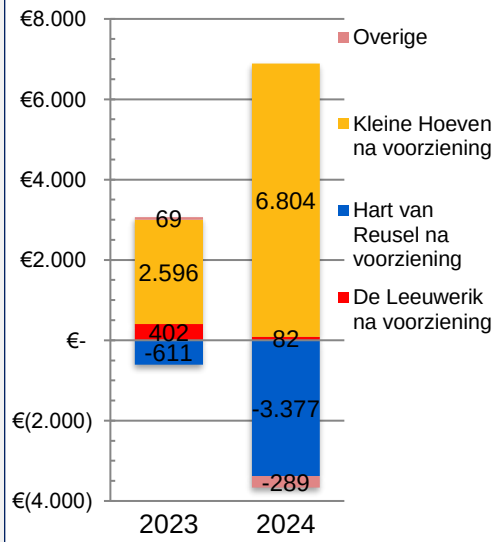
3.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties

Grond-exploitaties

Bevinding

Geïnvesteerd vermogen in €k

De **waarde** van de gronden in exploitatie exclusief voorziening is in 2024 afgenomen van € 19,9 mln naar € 18,5 mln. De belangrijkste mutaties betreffen:

- Diverse bijgeschreven kosten + € 4.234.000 (met name Kleine Hoeven)
- Verkopen -/- € 5.729.000 (o.a. Hart van Reusel en Kleine Hoeven)
- (Tussentijdse) winstneming + € 149.000 (met name t Kantje en Molen Akkers)

De **voorziening voor verwachte verliezen** bedraagt € 15,3 mln en ziet toe op de projecten Kleine Hoeven (€ 10,8 mln), Hart van Reusel (€ 4,0 mln) en De Leeuwerik (€ 0,5 mln). De afname van de verliesvoorziening wordt met name veroorzaakt door het toevoegen van een extra fase aan het project Kleine Hoeven. Wij stemmen in met de getroffen verliesvoorziening.

Wij hebben vastgesteld dat in de jaarrekening de **tussentijds genomen winst** in overeenstemming met de verslaggevingsregels (middels de zogenoemde POC methode) is bepaald.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.2 Grondexploitaties (vervolg)

Grondexploitaties	
	Bevinding
Hart van Reusel	Het algemene beeld is dat het risicoprofiel voor uw grondbedrijf laag is. Voor Hart van Reusel is dit risico hoog. De gehele grondexploitatie bestaat uit meerdere deelprojecten waarvan de doorrekening in 2025 is geactualiseerd. Uit de actualisatie blijkt dat de kosten voor de doorrekening voor de deelgebieden Markt en Kerkplein fors hoger zijn. In 2025 dient nieuwe besluitvorming plaats te vinden die toeziet op de deelprojecten in investeringen in openbare ruimte waarover afgeschreven dient te worden. Vanwege de verwevenheid van deze deelprojecten met de grondexploitatie wordt in het kader van de jaarrekening ook expliciet gevraagd in te stemmen met de huidige doorrekening. De besluitvorming is nodig om de uitgaven door het college te verantwoorden binnen het budgetrecht van de raad. Vooruitlopend hierop is de financiële impact van de gewijzigde opzet van de grondexploitatie verwerkt in de jaarrekening, waardoor de verliesvoorziening is verhoogd met € 904.000. Dit geeft transparantie in de kosten en de rechtmatigheid van het college.
VPB	Het uitgangspunt van uw gemeente is dat Reusel-De Mierden geen vennootschapsplicht heeft inzake de grondexploitaties. Dit uitgangspunt is in 2025 getoetst door een extern deskundige. Op basis van dit rapport blijft het huidige standpunt van kracht.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente Reusel-De Mierden heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen etc.) egalisatie-voorzieningen gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2024 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Storting	Stand 31-12-2024 (plan)	Stand 31-12-2024 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen*	2018-2027	€ 504.000	€ 191.000	€ 410.000	€ 219.000
Onderhoud gebouwen*	2019-2033	€ 334.000	€ 1.091.000	€ 1.684.000	€ 593.000
Voorziening riolering**		€ 1.000		€ 234.000	

* Ten opzichte van het oorspronkelijke plan zit er meer in de voorziening wegen en gebouwen. Ten aanzien van wegen is gedurende 2024 de achterstand deels ingelopen.

** De voorziening riolering dient ter egalisatie van de tarieven en is daarmee geen ‘zuivere’ onderhoudsvoorziening.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

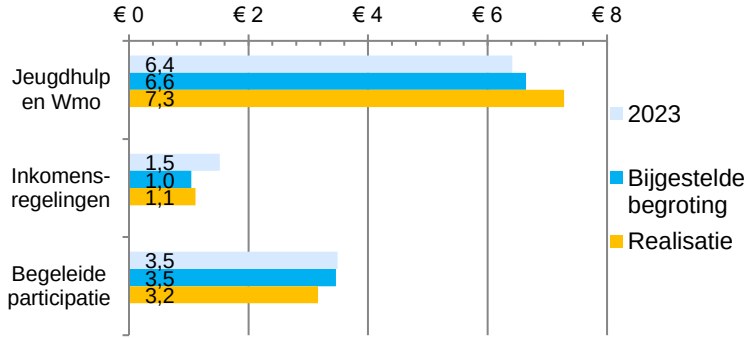
Voorzieningen groot onderhoud	
	Bevinding
Wegen	Het wegenbeheerplan wat ten grondslag ligt aan de voorziening dateert uit 2018. Aangezien dit plan verouderd is heeft de raad in februari 2025 een nieuw wegenbeheerplan 2025-2029 vastgesteld. De raad heeft daarmee de jaarlijkse dotatie vanaf 2025 verhoogd van € 473.000 naar € 1,1 mln. De voorziening is volledig op basis van de totale onderhoudslasten en dotatie van het nieuwe plan. Hierbij is uitgegaan van de gemiddelde uitgaven per jaar. Wij hebben geadviseerd om een gedetailleerde planning per jaar van het onderhoud op te stellen welke afgestemd is op de ambtelijke capaciteit zodat per jaar vastgesteld kan worden dat de onttrekking niet groter is dan stand van de voorziening. Daarnaast is het van belang om te monitoren dat de werkelijke uitgaven in lijn liggen met het plan gezien de inschatting dat het verwachte voordeel op de kosten van 20% door werk met werk te maken.
Gebouwen	De meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) voor gebouwen dateren uit 2019 en zijn niet geactualiseerd. In 2025 zijn nieuwe MJOP's opgesteld voor de gemeentelijke gebouwen. Deze MJOP's dienen nog door de raad vastgesteld te worden. De voorziening is volledig op basis van de jaarlijkse geplande onderhoudslasten volgens het nieuwe plan en de dotatie zoals vastgesteld bij de meerjarenbegroting 2025-2028. Om in 2025 aan de randvoorwaarde voor het vormen van een voorziening te voldoen is het noodzakelijk om nieuwe MJOP's vast te stellen.
Riolering	Voorgaand jaar heeft de raad ingestemd met Visie Water en Riolering 2024-2028. Hierin zijn de investeringen en exploitatielasten opgenomen. De voorziening voor de riolering op basis van tariefegalisatie bedraagt ultimo 2024 € 234.000. Dat wil zeggen dat de gemeente hiermee beperkt tegenvallers kan opvangen.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

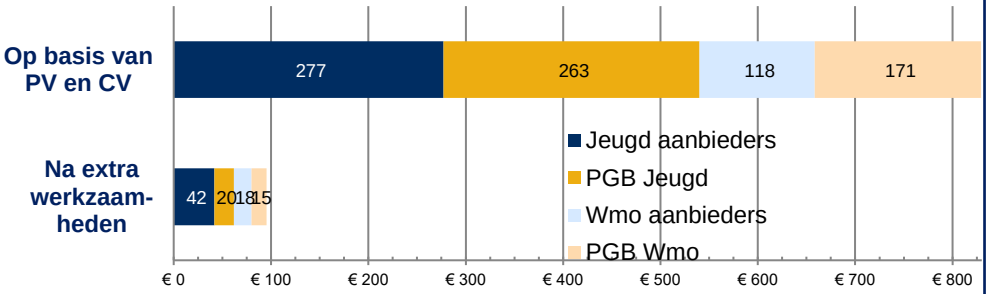
3.4 Sociaal domein

Financiële analyse

Lasten sociaal domein in € mln

Onzekerheid zorglevering in €k

PV = productieverantwoording en CV = controleverklaring

De totale lasten voor Jeugdhulp en Wmo zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar, hiermee was slechts beperkt rekening gehouden in de bijgestelde begroting. De totale kosten voor Jeugdhulp zijn toegenomen door zowel een hoger aantal cliënten als langere behandelduur. Ook de totale kosten voor Wmo zijn toegenomen, voornamelijk door de groei van het aantal cliënten en het gebruik van vervoersvoorzieningen.

Voor de volledigheid van de verantwoording van de lasten in de jaarrekening is de gemeente Bladel afhankelijk van de GRSK. De GRSK heeft hiertoe een afstemming gemaakt tussen de opgeleverde productieverantwoordingen door zorgaanbieders en de eigen zorgadministratie. Om vast te stellen dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd, voert de GRSK – naast het afstemmen van de productieverantwoordingen – aanvullende werkzaamheden uit zoals clientonderzoeken. De onzekerheid op totaalniveau is hierdoor teruggebracht naar € 95.000.

De verantwoording door de GRSK en de uitkomsten van de accountantswerkzaamheden die aldaar plaatsvinden zijn door ons geïnspecteerd. Wij hebben het bedrag van € 95.000 aangemerkt als resterende onzekerheid in de controle.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Verlofsaldi	In de jaarrekening zijn de volgende voorzieningen voor verlofsaldi verantwoord: • Spaarverlof: voorgaand jaar is er door de gemeente een voorziening gevormd voor de spaarverlofuren van het ambtelijk personeel. Gedurende 2024 is deze voorziening toegenomen met € 47.000 tot € 104.000. Het totale aantal verlofuren is toegenomen van 1167 uur voor zeven medewerkers naar 2289 uur voor tien medewerkers met een gemiddeld uurtarief van € 45 (inclusief IKB en sociale lasten). • Bovenwettelijke verlofuren: voor medewerkers met meer dan 200 uur (naar rato van dienstverband) aan bovenwettelijke verlofuren een voorziening gevormd voor alle bovenwettelijke verlofuren tegen een gemiddeld uurtarief van € 40 (inclusief IKB en sociale lasten). De voorziening is toegenomen met € 52.000 en bedraagt ultimo 2024 € 176.000.
Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 1,0 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties en overige ingekochte diensten zoals huur/huisvestingskosten, transitiekosten en overige goederen en diensten zoals afvalinzameling etc. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 2,1 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,1 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening. Dit is € 0,1 mln lager dan tussentijds geprognotiseerd. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar. • Binnen de jaarrekening is daarnaast nog een vorderingspositie van € 145.000 opgenomen ten aanzien van de nog te ontvangen vergoeding van het Rijk. Dit komt omdat het tussentijdse voorschot lager was dan de werkelijk te ontvangen vergoeding.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Claims omgevings-vergunning	Binnen de gemeente Reusel-De Mierden loopt een juridische procedure ten aanzien van een omgevingsvergunning. Het is een langlopende procedure waarbij er door de tegenpartij een claim is ingediend. Middels een tussenvonnis is de gemeente aansprakelijk gesteld. Begin 2025 heeft de rechtbank uitspraak gedaan waarbij de gemeente een schadevergoeding dient te betalen van € 585.000. Het schadebedrag is verzekerd en door de verzekeringsmaatschappij betaald. Het is nog mogelijk dat hier hoger beroep tegen wordt aangetekend. Daarnaast loopt nog een andere schadeclaim vanwege onrechtmatige besluitvorming inzake een omgevingsvergunning. De omvang hiervan is nog onduidelijk waardoor het niet mogelijk is om een goede inschatting te maken om een voorziening hiervoor te vormen. De gemeente heeft deze claim toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingswijze.
De Kei	In november is de nieuwe Kei geopend. De boekwaarde van De Kei bedraagt eind 2024 circa € 8,2 mln en gedurende het jaar is € 0,2 mln afgeschreven. De investeringen van € 6,3 mln bestaan met name uit bouw-, installatie- en inrichtingskosten, zijn door ons gecontroleerd en vallen binnen het gestelde krediet. Het restantkrediet bedraagt € 155.000. Er zijn enkele tekortkomingen in het gebouw geconstateerd welke in 2025 zullen worden aangepast. We hebben geadviseerd om te monitoren dat deze aanpassingen binnen krediet worden uitgevoerd. Daarnaast is er met de Belastingdienst een afspraak gemaakt omtrent het te hanteren mengpercentage. Aangezien de Belastingdienst een voorlopig standpunt heeft ingenomen adviseren wij te monitoren of hiervan later nog wordt afgeweken.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn **geen beperkingen** bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van de controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het management en college in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2024 door ons **geen materiële fraudegevallen geconstateerd** en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen.
Claims en juridische procedures	Er zijn **geen andere belangrijke** (dreigende en niet gewaardeerde) **claims en/of juridische procedures** met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2024, anders dan toegelicht onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen, de paragraaf weerstandsvermogen en hiervoor genoemd in het accountantsverslag.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn **geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum** anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening **geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit** van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Duurzaamheid	Hoewel het geen wettelijke verplichting is om een duurzaamheidsverantwoording op te stellen, ligt er voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen nadrukkelijk wel een rol op het gebied van **duurzaamheid**. Bovendien groeit ook de vraag naar transparante verslaglegging hierover. In dit kader is in het najaar de ‘Handreiking duurzaamheids-rapportage en verantwoording voor decentrale overheden’ uitgebracht met richtlijnen en praktijkvoorbeelden. Ondanks dat uw gemeente over diverse duurzaamheidsaspecten rapporteert in het jaarverslag heeft de gemeente geen centraal duurzaamheidsbeleid. Wij denken dat het opstellen van een duurzaamheidsbeleid, het benoemen van meetbare doelen en het op structurele wijze monitoren en verantwoorden bijdraagt aan de rol die uw gemeente vervult op het gebied van duurzaamheid. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.
Openstaande punten	• Tekenen bevestiging bij de jaarrekening (LOR): 4 juli 2025 • Afgeven controleverklaring: 4 juli 2025 • Vaststellen jaarverslag door de gemeenteraad: 3 juli 2025

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute deel gemeente 2024	-	0	n.v.t.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (Sisa tussen medewerkers)	-	0	n.v.t.
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (Sisa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
J41B	Regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (Sisa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
J55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	-	0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	-	0	n.v.t.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (Sisa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.

Strekking controleverklaring	
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

© 2025 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Smart decisions. Lasting value.